

Informacija za medije

Novinarska konferenca ob izidu monografije Portreti sodobne slovenske literature (1991 – 2016)

»V galaksiji slovenske leposlovne besede je mnogo svetlih zvezd, starejših od osamosvojitve, a tudi nekaj izjemno svetlih, ki so zažarele v zadnji četrtini stoletja. Čeprav sonce z literaturo presvetljene besede ni več središče slovenskega duhovnega veselja, število mladih in še mlajših literatov, ki vznikajo zlasti v zadnjih letih, tej besedi obljublja nadaljevanje zemeljskega življenja ...«

Misel iz uvodnega eseja Petra Kolška v monografiji Portreti sodobne slovenske literature (1991-2016) vabi k branju, kaj je doživela umetniška literatura v samostojni Sloveniji oziroma v Četrto stoletja spremenljivih zvezd, kot je naslovljeno njegovo razmišljanje. Ko orisuje življenje leposlovnih knjig na Slovenskem in s podatki ponazarja obseg raznovrstne besedne produkcije, zapiše: »Podatek o nenavadno povečani literarni produkciji je sociološko in psihološko zanimiv, toda pomembnejše je vprašanje, ali pomeni povečana kvantiteta tudi višjo kvaliteto literarnih umotvorov. Odgovor seveda ne more biti enostaven, a dokaj zanesljivo lahko rečemo, da umetniška vrednost literature, ki je nastala v zadnji četrtini stoletja, sicer ni premo sorazmerna z njenim naraščajočim obsegom, prinesla pa je bistveno večjo žanrsko pestrost v pripovedni prozi, nekaj popolnih tematskih novosti in zadovoljivo število estetskih vrhuncev tako v poeziji kot v pripovedništvu in dramatiki ...«

Kaj se je zgodilo s privilegiranim položajem literarne kulture v Sloveniji in kako se je zožil medijski prostor za kritiško refleksijo o vseh področjih kulturnega ustvarjanja, pa Peter Kolšek pojasnjuje takole: »Če je bilo v 90. letih še mogoče spremljati in do neke mere ovrednotiti vse pomembnejše literarne izdelke (ali, na primer, vse gledališke premiere), je to že v naslednjem desetletju postalo nemogoče. Ne le zaradi težko obvladljive količine, usodnejše je dejstvo, da je razmeroma kompakten kritiški aparat, ki so ga premogli resni mediji, razpadel zaradi njihove zmeraj manjše pripravljenosti, da takšen aparat vzdržujejo. Posledica je pomanjkljiva kritična refleksija in vedno bolj dominantna logika neoliberalnega, »rumenega« modela, po katerem dobivajo v medijih prednost izdelki, ki premorejo agresivnejšo promocijsko podporo in komercialni »potencial«. V tem smislu se je tudi poročanje o resnih (literarni) nagradah obdržalo zgolj v resnih medijih ...«

Esej Četrto stoletja spremenljivih zvezd je uvod v monografijo Portreti sodobne slovenske literature (1991-2016), ki jo je izdala Fit media in jo je z avtorji ter s sodelovanjem nekaterih literatk, literatov predstavila na današnji novinarski konferenci v Celju. Monografija je prvi sistematičen in dokumentarni celovit razgled po sodobni slovenski literaturi in literarnih nagradah.

Po uvodnem eseju je v knjigi s fotografijami Tihomirja Pinterja na eni strani in z biobibliografskimi podatki ter citati iz intervjujev na drugi strani predstavljenih 143 literatk in literatov. Tistih, ki so prejeli v samostojni Sloveniji, torej v letih 1991 – 2016, eno izmed štirinajstih nagrad za literaturo. Založnik je izbral štirinajst nagrad (desetnica, fabula, Glazerjeva, Grumova, Jenkova, kresnik, Levstikova, Prešernova nagrada in nagrada Prešernovega sklada, Rožančeva, večernica, Veronikina, zlatnik poezije in Župančičeva). Ena izmed teh nagrad je bilo merilo za uvrstitev nagrajenke, nagrajenca v monografijo. Pri izboru nagrad je založnik in izdajatelj upošteval tradicijo, različnost podeljevalcev in ekonomiko, saj so sredstva prispevali predvsem kulturno ozaveščene gospodarske družbe.

Zgradba biobibliografske predstavitve je slonela na orisu književnega opusa, citatu ali dveh iz intervjuja in navedbi del po zvrsteh ubesedovanja. Pri marsikaterem seznamu, obsežnejšem, smo se odločili za izbor. Pregled domačih in nekaterih najvažnejših tujih nagrad za literaturo zaokroži predstavitev. Opis literarnega opusa, karakterizacija knjižne bere, na kratko sintezno določa predvsem tematske, motivne, slogovne in literarnosmerne pokrajine avtorjevega ubeseditvenega navdiha.

Predstavitve avtorjev so torej opisne, interpretativno – analitične in informativne. Dodana vrednost vsakega zapisa v monografiji je njegova personifikacija, podprta s citati iz intervjujev nagrajencev. Večina avtorjev je avtorizirala zapise o njihovem življenju in knjižnem opusu.

Za fotografije je v monografiji poskrbel Tihomir Pinter. S slovenskimi umetniki se družijo že desetletja. Delovi Književni listi so ga pripeljali k literatkam in literatom. Le nekaj fotoportretov v monografiji ni njegovih. Fotografsko portretiranje ovenčane literature se je ustavljalo na postajah v času nekaj desetletij. In tako fotoportretna podoba z informativno-interpretativnim opisom lavreatov daje knjigi še priročniški pridih, kar bo v pomoč šolam in knjižnicam.

V zadnjem delu monografije Portreti sodobne slovenske literature (1991 – 2016) je informativni dodatek. V nekaj stavkih je razloženo, zakaj in od kdaj nagrada. Prvič s seznamom vseh, ki so po letu 1947 v Sloveniji prejeli nagrado za literaturo. Podatke smo usklajevali s podeljevalci, prav tako opredelitev poslanstva nagrade. Monografija tako odpira novo stran v slovenski literarni zgodovini.

V ekipi, ki je pripravila zapise o 143 nagrajenkah in nagrajencih, je sodelovalo 15 avtoric in avtorjev. Tako ali drugače so pri ustvarjanju knjige sodelovali številni posamezniki, inštitucije in predstavniki podeljevalcev nagrad. Oblikovalka monografije je Metka Vehovar Piano. Monografija ima 324 strani, cena pa je 41 €.

Fit media se kot založnik in izdajatelj ni po naključju odločila za izid monografije, saj je pobudnica in organizatorica Veronikine nagrade za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji. Nagrado podeljuje Mestna občina Celje. Zlatnik poezije za življenjski pesniški opus podeljuje založba Fit media od leta 2005. Ob petnajstletnici Veronikine nagrade smo izdali monografijo Pesmi Parnasa, pripravili več monografij o Celju in drugih knjig, v našem založniškem programu v okviru Akademije Zelene Slovenije pa izdajamo tematske okoljske publikacije, okoljske učbenike in revijo EOL, ki je edina revija za trajnostni razvoj v Sloveniji.

Izid monografije so podprli: Ministrstvo za kulturo, Mestna občina Celje, Riko d.o.o., Eles d.o.o., Cinkarna d.d., Etra d.o.o. Celje, Emo Orodjarna d.o.o., Steklarna Hrastnik d.o.o., GEN-I d.o.o, Maksim d.o.o., Delo d.o.o., Krik Aksum d.o.o.

Današnje novinarske konference se je udeležil tudi g. Anton Peršak, minister za kulturo RS.

Monografija Portreti sodobne slovenske literature (1991 – 2016) je promocija slovenske besede in jezika, orisuje zmagovalce besedne umetnosti v Sloveniji, hkrati pa vabi k branju in se sprašuje o avtoriteti literature v družbi in v našem času.

Za več informacij: joze.volfand@fitmedia.si, tel.: 03/42 66 700, www.veronikini-veceri.si

Celje, 29. marec 2017